

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun hakeminen

Yh 08.02.2025 § 19
37/00.01.02.00/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kehittämiseksi kahdeksan vuotta kestävä kokeilu. Kokeilun tavoitteena on kehittää vaikuttavampia ohjaustapoja, joiden tuella ammatillinen koulutus vastaa työ- ja elinkeinoelämän sekä väestön muuttuviin koulutustarpeisiin. Kokeilulla lisätään koulutuksen järjestäjän, hallinnon ja alueellisen työelämän vuoropuhelua. Kokeilu liittyy pääministeri Orpon hallitusohjelman toimeenpanemiseen. Laki toiminnanohjauksen kokeilusta (1077/2024) tuli voimaan vuoden 2025 alusta.

Kokeilu on osa pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaista ammatillisen koulutuksen uudistamista. Kokeilun tavoitteena on selvittää, miten ammatillisen koulutuksen järjestämislupien laajentamisella ja neuvottelumenettelyyn perustuvalla toiminnanohjauksella voidaan vahvistaa ammatillisen koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta. Kokeilun tavoitteena on myös lisätä koulutuksen järjestäjän, hallinnon ja alueen välistä vuoropuhelua ja mahdollistaa yhteisen tilannekuvan luominen. Lisäksi kokeilun avulla kevennetään järjestämislupasääätelyä siten, että se vähentäisi koulutuksen järjestäjien ja opetushallinnon normitaakkaa ja hallinnollista työtä.

Kokeiluun osallistuva koulutuksen järjestäjä saa nykyistä vapaammin järjestää lähes kaikkia ammatillisia tutkintoja. Opetus- ja kulttuuriministeriö käy koulutuksen järjestäjän kanssa neuvottelut, joissa sovitaan tavoitteista ja toimenpiteistä koulutustarjonnan ja työmarkkinoiden kohtaannon sekä laadun varmistamiseksi. Lisäksi sovitaan toimista, joilla koulutuksen järjestäjä etenee tavoitteiden suuntaisesti.

Kokeilu toteutetaan 1.1.2026–31.12.2033 välisenä aikana.

Kokeilun valintamenettely

Kokeiluun voidaan valita enintään 40 ammatillisen koulutuksen järjestäjää, joiden tulee kattavasti edustaa koulutuksen järjestäjäkenttää. Haku toiminnanohjauksen kokeiluun on käynnissä 31.1.-28.3.2025. Päätökset valittavista koulutuksen järjestäjistä tehdään syksyllä 2025. Hakemusten arviointiin osallistuu Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjiä on 134, joten kaikkien kanssa ei ole mahdollista käydä sopimusneuvotteluja. Ne koulutuksen järjestäjät, jotka eivät ole mukana kokeilussa, jatkavat toimintaansa nykyiseen tapaan.

Toiminnanohjauksen kokeilua varten opetus- ja kulttuuriministeriö on jakanut Manner-Suomen kokeilulain 9 §:ssä säädetyn perusteella viiteen alueeseen, joista Keuda kuuluu Uudenmaan alueeseen (alue E). Uudenmaan alueeseen kuuluu 39 koulutuksen järjestäjää, joista 13 voi tulla valituksi kokeiluun. Alueelta kokeiluun valittavien koulutuksen järjestäjien lukumäärän perusteena on kyseisen alueen koulutuksen järjestäjien opiskelijavuosimäärän suhteellinen osuus valtakunnallisesta opiskelijavuosien kokonaismäärästä. Opiskelijavuosimäärillä tarkoitetaan vuodelle 2025 opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöksellä myönnettyjä tavoitteellisia opiskelijavuosia.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Karvi arvioi hakemukset ja pisteyttää niiden perusteella hakijat. Pisteytyksen perusteena käytetään toiminnanohjauksen kokeilusta annetun lain (1077/2024) 8 §:ssä säädettyjä valintakriteereitä, joiden mukaan kokeilulupa voidaan myöntää hakijalle, jolla on kokeilun tavoitteet huomioiden

- riittävät perustelut kokeiluun hakeutumiselle
- mahdollisuudet muuttaa ja uudistaa toimintaansa
- tarvittavat toiminnalliset edellytykset tutkintojen ja koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen
- riittävä yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa koulutuksen järjestäjän ensisijaisella toiminta-alueella
- riittävät laadunhallintamenettelyt.

Kokeiluun valitaan alueittain eniten pisteitä saaneet koulutuksen järjestäjät siten, että kokeiluun osallistuvia koulutuksen järjestäjiä valitessaan opetus- ja kulttuuriministeriö 9 §:n mukaisesti huolehtii siitä, että kokeiluun

- osallistujia on molemmilla kansalliskielillä
- osallistuvien kokonaisuus on valtakunnallisesti riittävä opiskelijavuosimäärältään
- osallistuvien kokonaisuus on riittävän monipuolinen tutkintotarjonnaltaan
- osallistuvien kokonaisuudessa on mukana sekä julkisoikeudellisia että yksityisoikeudellisia koulutuksen järjestäjiä.

Kokeiluun valittavien koulutuksen järjestäjien ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvat korvataan kokeiluluvulla niiden voimassaolon ajaksi. Kokeiluluvan saaneella ammatillisen koulutuksen järjestäjällä on pääsääntöisesti oikeus järjestää kaikkia ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja ja niin sanottua laajennettua oppisopimuskoulutusta sekä vankilaopetusta. Lisäksi koulutusta voisi järjestää tarvittaessa myös työvoimakoulutuksena ja tutkintokielillä englanti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valitsee koulutuksen järjestäjät kokeiluun Karvin suorittaman hakemusten arvioinnin perusteella. Ministeriö kuulee koulutuksen järjestäjää hallintolain edellyttämällä tavalla. Karvin tuottamat järjestäjäkohtaiset pisteet toimitetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle, jonka jälkeen ne ovat julkisia. Ministeriö tekee hakijakohtaiset päätösesitykset Karvin esityksen pohjalta varmistaen kuitenkin, että toiminnanohjauksen kokeilusta annetun lain 9 §:ssä säädetyt kohdat täyttyvät.

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda on Suomen viiden suurimman ja Uudenmaan kolmen suurimman ammatillisen koulutuksen järjestäjän joukossa. Näin ollen kuntayhtymän koulutus- ja työllisyyspoliittinen vaikuttavuus on merkittävä. Kokeiluun osallistuminen on Keudan ammatillisen koulutuksen laadun kehittämisen, vaikuttavuuden lisäämisen ja koulutuksen saavutettavuuden sekä Keski-Uudenmaan alueen kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaista. Kokeiluun osallistumisella pystytään Keudan strategian mukaisesti vahvistamaan kuntayhtymän, sen jäsenkuntien sekä työllisyysalueiden, muiden koulutuksen järjestäjien sekä työ- ja elinkeinoelämän ja valtionhallinnon välistä vuoropuhelua Keski-Uudenmaan osaamisen, työllisyyden, elinvoiman ja osallisuuden sekä hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Kokeilun kautta Keuda pystyisi lisäksi vähentämään hallinnollista työtä järjestämislupasääntelyn keventyessä.

Keudan taloudellisten edellytysten on Opetushallituksen toimesta arvioitu olevan riittävät kokeiluun osallistumiseksi. Keuda täyttää kokeiluluvan edellytykset.

Asiakohdan liitteenä Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilun hakulomake.

Esittelijä

Kuntayhtymän johtaja Riikka-Maria Yli-Suomu

Päätösehdotus

Esitän, että yhtymähallitus päättää
1) hakea Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keudalle toiminnanohjauksen kokeilulupaa
2) valtuuttaa kuntayhtymän johtajan valmistelemaan ja lähettämään tarvittavat hakeutusasiakirjat (liite) opetus- ja kulttuuriministeriölle määräaikaan mennessä

Päätös

Hyväksyttiin esitys.